

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาเนกขัมมสุขในพระพุทธานุศาสนาเถรวาท

ผู้วิจัย : แม่ชีกิตติยา ป้อมเจริญ

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธานุศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหาทวี มหาปัญญา, ผศ. ดร., ป.ธ.๙, พธ.บ., ศน.ม., M.Phil., Ph.D

: ดร. เสนาะ ผดุงฉัตร, ป.ธ.๙., พธ.บ., M.A., Ph.D.

วันสำเร็จการศึกษา : ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อศึกษาเนกขัมมสุขในพระพุทธานุศาสนาเถรวาท (๒) เพื่อศึกษาวิธีปฏิบัติเพื่อให้เกิดเนกขัมมสุขในพระพุทธานุศาสนาเถรวาทและ (๓) เพื่อประยุกต์ใช้วิธีปฏิบัติเพื่อให้เกิดเนกขัมมสุขในสังคมไทย

จากการวิจัยพบว่า เนกขัมมสุขในพระพุทธานุศาสนาเถรวาท คำว่า เนกขัมมะนั้นหมายถึง การปฏิบัติออกจากกาม ข้อปฏิบัติของผู้ออกจากกาม และการน้อมกาย วาจา และใจ เพื่อฝึกฝนพัฒนาตนเองให้หลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวงและวัฏฏะทั้งหลาย ซึ่งเนกขัมมะในทางพระพุทธานุศาสนานั้นแบ่งออกเป็น ๓ ช่วงยุคสมัย คือ(๑) เนกขัมมะในสมัยก่อนพุทธกาล (๒) เนกขัมมะในสมัยพุทธกาลและ (๓) เนกขัมมะในสมัยปัจจุบัน และระดับความสุขในพระพุทธานุศาสนาแบ่งออกเป็น ๒ ระดับใหญ่ๆ คือ (๑) ความสุขทางโลกียสุข ได้แก่ กามสุข สุขในรูปฌาน ๔ สุขในอรุณฌาน ๔ (๒) ความสุขทางโลกุตตรสุข ได้แก่ สัญญาเวทิตินิโรธ และความสุขในพระนิพพาน

วิธีปฏิบัติเพื่อให้เกิดเนกขัมมสุขในพระพุทธานุศาสนาเถรวาท ซึ่งความสุขตามหลักพระพุทธานุศาสนานั้น หมายถึง สภาวะที่ร่างกายและจิตใจมีความสบายปราศจากความเจ็บปวด มีอาการยินดี พอใจ อิ่มใจ จากทุกขโศกทั้งหลาย ทั้งทางร่างกายและทางด้านจิตใจ มีข้อปฏิบัติอยู่ ๒ วิธีด้วยกัน คือ วิธีปฏิบัติเพื่อให้เกิดเนกขัมมสุขด้วยสมถะและวิปัสสนากรรมฐาน อันได้แก่ การรู้จักใช้สมถะข่มจิตข่มใจ เมื่อมีสิ่งที่ยั่วชวนเข้ามากระทบ และใช้วิปัสสนาในการรู้ถึงสภาวะที่เข้ามากระทบนั้น แล้วกำหนดตัดทิ้งไป และวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เกิดเนกขัมมสุขด้วยอริยมรรคมีองค์ ๘ ซึ่งเป็นทางแห่งความสุขอย่างแท้จริง กล่าวคือ ความมีปัญญาเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ และคิด พูด ทำ มีความพยายามตั้งมั่น มุมนานะในการหาเลี้ยงชีพด้วยกายสุจริต

ส่วนการประยุกต์ใช้วิธีปฏิบัติเพื่อให้เกิดเนกขัมมสุขในสังคมไทย โดยแบ่งการเกิดขึ้นของเนกขัมมสุขออกเป็น ๒ แนวทางคือ (๑) เนกขัมมสุขทางกาย ได้แก่ เนกขัมมสุขที่เกิดกับตนเอง เนกขัมมสุขที่เกิดกับครอบครัว และเนกขัมมสุขที่เกิดกับสังคม (๒) เนกขัมมสุขทางใจ เป็นเนกขัมมสุขที่ทำให้มีความสุข ความสงบสุขที่เป็นประโยชน์สูงสุด เมื่อผู้ใดปฏิบัติตามหลักแนวทางพระพุทธานุศาสนานี้แล้ว ก็จะทำให้เกิดการมีความสุข ความสงบทางใจมากยิ่งขึ้น การเจริญสติปัญญา ทั้งสมถกรรมฐาน และวิปัสสนากรรมฐาน วิธีปฏิบัติตามแนวทางของอริยมรรคมีองค์ ๘ ซึ่งเป็นวิธีการนำเอาหลักธรรมที่เป็นหนทางในการประสบผลสำเร็จในชีวิต เพื่อให้เกิดเนกขัมมสุขกับตัวเอง ครอบครัวและสังคม

Thesis Title : A Study of Nekkhamma-Sukha in Theravada Buddhism
Researcher : MaecheeKittiya Pomcharoen
Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)
Thesis Supervisory Committee
: Phramaha Tawee Mahapanno, Asst. Prof. Dr., PaliIX, B.A.,
M.Phil., Ph.D.
: Dr. Sanoh Padoongchatra, PaliIX, B.A. (Buddhist Studies),
M.A. (Politecs), Ph.D. (Buddhist Studies).
Date of Graduation : March 31, 2016.

Abstract

This thesis is of 3 objectives, namely :- 1. to study the viewpoint about Nekkhamma in Theravada Buddhism, 2. to study the method of practicing Nekkhamma-Sukha to arise in Theravada Buddhism and 3. to apply for the way of practicing Nekkhamma-Sukha for Thai societies.

Research result are found:

Nekkhamma means escape from sensual Kāma, practice to develop out of Kilesa-Kāma and Vatthu-Kāma and could be divided into 3 periods, namely : 1. before the Buddha's periods 2. The Buddha period and 3. the present time. In the method of Sukha divided into 2 levels, namely:- 1) Lokiyasukha such as Kamasukha, Sukha-Rūpajhāna 4, Sukha-Arūpajhāna 4 and 2) Lokuttarasukha such as Saññā vedayitanirodha and Nibbāna.

Practicing Nekkhamma in Buddhism is divided into two methods, namely: 1) Samatha and 2) Vipassanā. Furthermore, the Noble Eightfold Path could be applied for true happiness in terms of believing, thinking, doing, speaking and livelihood.

To apply for the way of practicing for Thai societies are divided into two, namely: 1) the bodily Nekkhamma-Sukha which is bodily happiness and 2) the mental Nekkhamma-Sukha which is mental happiness. Whomsoever follow the Buddhist's way should be more happiness and also mind peaceful. Thus, Samatha, Vipassanā and the Noble Eightfold Path are the ways from principle of Buddhism for people to practice leading to successful in life, family and society.